UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biblia aurea cum suis histo||riis necnon exemplis || veteris atq[ue] noui || instrumenti

Antonius <de Rampegollis>

Arge[n]toraci, 1509

VD16 A 2968

De Gula & ebrietate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30649

Visual Library

⁊ viris Jabes: qui laborauerant ad ſepeliēdū ſaul: dicēs:
Bn̄dicti vos a dn̄o: q̄ feciſtis
miſericordiā hāc cū dn̄o veſtro ſaul: ⁊ ſepeliſtis eū. ij. Re.
ij. Helias aſcenſurꝰ in paradiſum/ bene remunerauit heliſeū/ q̄ ſeruierat ei. iiij. Reg.
ij. Gratus debet hō eſſe illis
a quibꝫ recepit dona vl' bona
quibꝫ ſemꝑ obligatꝰ eſt/ ſi nō
retribuit. Ideo laban vidēs
dotalia q̄ ſeruus abrae dederat rebecce ſorori ſue/ dixit ei
Ingredere bn̄dicte dn̄i: cur
foris ſtas? ⁊ p̄parauit ei cōuiuiū. Gen̄. xxiiij. Quia regina
ſaba multa dederat ſalomoni: retribuit ei ſalomon oīa q̄
volebat/ ⁊ petijt. iij. Reg. x.
Helias ꝓpter beneficia recepta a vidua ſareptana collige
te ligna/ q̄ dedit ei panē: multiplicauit farinā: ⁊ eius filiū
a morte ſuſcitauit. iij. Reguꝫ
xvij. Heliſeus bene remunerauit mulierē ſunamitē/ apd̄
quā habitare cōſueuerat: impetrans ei filiū/ ⁊ mortuū ſuſcitans. iiij. Re. iiij. Plene recognoſcebat Paulus collata
beneficia/ dicēs: Sicut angelū dei recepiſtis me. Ad Gal.
iiij. Grati debēt eſſe homīes
multū inſtructoribꝫ ⁊ doctoribꝫ. Quia vt cōmētator ait:
Patribꝫ ⁊ doctoribꝰ nō poſſumꝰ reddere equiualēs: nec
poſſumus eſſe nimis grati.
Sic Pharao multū fuit gratus Joſeph: qui eū viſionē ⁊
interpretationē docuit/ et in
agēdis cōſuluit: quē Pharao
magnifice ſublimauit. Gen̄.
xlj. Nabuchodonoſor ⁊ balthaſar bene retribuerūt Danieli/ ꝑ eruditione ⁊ interpretatione viſionū ⁊ ſomnioꝝ.
Dan̄. ij. et. v. Gratus debꝫ eſſe hō amicis ⁊ heredibꝫ eoꝝ.
Ideo qꝛ Cyneus amicus fuerat/ ⁊ bene ſe habuerat de filijs iſrael: pepercerat ei ſaul.
j. Regū. xv. Dixit Dauid ad
Abiathar/ cuiꝰ pater fuerat
mortuus ꝓ eo: Mane mecū:
ne timeas: q̄ q̄ſierit aīaꝫ tuā/
queret ⁊ meam. j. Regū. xxij.
Retribuit Dauid gratiā miphiboſeth/ ꝓ grā ⁊ amicitia
p̄ris ſui Jonathe. ij. Reg. ix.

¶ De gula ⁊ ebrietate. Cap. lvj.

Gule vitium ſolet
Inducere tentationes.
Uētris adducere pollutiōes
Mentis inducere cecatiōes
Juris deducere ſubuerſiōes
Cordis ꝑducere induratōes
Necis ꝑducere occiſiones.

g Gule vitiũ in tẽtatiõe obtinet pꝛimũ locũ. Nã qꝛ comedere et bibere ſunt de neceſſitate nature: diabolus ibi laqueũ tentationis abſcõdit/ vbi neceſſitatẽ eſſe oñdit. Sic eñ pmo de vitio gule pꝛimũ hoiez in paradiſo tẽtauit: imo ⁊ vicit. Gen. iij. Pꝛima tẽtatio filiorũ iſrael fuit de potu: ſecũda de cibo. Exodi. xvj. ⁊. xvij. Uolens diabolus ſaluatorẽ experiri/ pꝛiꝰ ipm de gula q̃ꝫ de alio vitio tẽtare pſumpſit. Mat. iiij. Gule vitiũ incẽdit ⁊ luxuriã nutrit: qꝛ venter et genitalia ſunt ꝓpinqua. Jõ vẽter mero eſtuans/ de facili ſpumat in libidinẽ: ait Hieronẏ. Hinc eſt ꝙ Loth q̇ in ſodomis bonus fuit/ inebꝛiatus cũ ꝓpꝛijs filiabꝫ peccauit ⁊ duplicem inceſtũ cõmiſit. Gen. xix. In cuiꝰ figura dictũ eſt: ꝙ ſpũs imundus. i. luxuria/ habitat in ſepulchꝛis/ id eſt in hoibꝫ guloſis: iuxta illud Ps. Sepulchꝛũ patẽs eſt guttur coꝝ. Et demones expulſi petierũt i poꝛcos intrare. i. tẽtatiões luxurie i guloſos. Lu. viij. Mar. v. Gule vitiũ hoiem infatuat ⁊ demẽtat: ita vt ſeipm/ ⁊ q̇cq̇d facere debeat non cognoſcat. Nã Noe q̇ erat vir pfectus/ inebꝛiatus ſic demẽtatus eſt/ vt poſtpoſita oĩ verecũdia denudatꝰ iacreet. Gen. ix. Satis ſtultus ⁊ demens factꝰ eſt eſau: q̇ ꝓpter lentis eduliũ vẽdidit pmogenita fratri ſuo. Gen. xxv. In queſtione triũ ſapientũ de foꝛtitudĩe dixit vnus: Uinũ pualet omnibꝫ qui bibũt illud: ſeducit mentẽ: ⁊ mutat ſapientẽ in ſtultũ. iij. Eſdre. iij. In Eſaia dicit Abſoꝛpti ſunt a vino: ſcꝫ ꝓpter ebꝛietatẽ. Eſaie. xxviij. Gule vitiũ deoꝛdinat hoiem in omnibꝫ: ſcꝫ in ludis/ in verbis/ ſeu actibꝫ/ ⁊ in oĩbꝫ operibus malis. Jdeo ſedit populus manducare ⁊ bibere: ⁊ ſurrexerũt ludere. Exo. xxxij. In epulis hoies fiunt loquacioꝛes/ ⁊ inoꝛdinate audacioꝛes. Jdeo Sichimite inter epulas ⁊ pocula maledicebant Abimelech. Judicũ. ix. De inoꝛdinato populo dicit Comederũt/ ⁊ ſaturati/ ⁊ impinguati ſunt: ⁊ ꝓuocauerũt te ad iracũdiã. ſ. ꝓpt inoꝛdinatões ſuas. Nee. ix. De ioꝛdinatiõe guloſoꝝ dꝛ: Uocauit dñs deꝰ exercituũ i die illa ad fletũ ⁊ ad plãctũ/ ad caluitiũ ⁊ ad cĩgulũ ſacci. ⁊ ecce

De gula et ebꝛietate.

coꝛũ gaudiũ ⁊ leticiã;occide/
re vitulos: iugulare arietes:
bibere vinũ:⁊ comedere car
nes. Comedamꝰ ⁊ bibamꝰ:
cras em̃ moꝛiemur. Eſa.xxij
Propter inoꝛdinatiões filio
rũ ſuoꝝ in comeſſationibꝫ et
epulis/offerebat q̃tidie ſctũs
Job holocauſta. Job.j. Pro
pter inoꝛdinata verba ĩ epu/
lis dicta/diues epulo crucia/
bať in lingua. Lu.xvj. Gule
vitiũ ⁊ ſi deteſtabile eſt ĩ oĩbꝫ
hoĩbꝫ:in clericis tñ ⁊ religio/
ſis eſt magis deteſtãdũ:iõ di
xit dñs ad aaron: Vinũ ⁊ oẽ
qđ inebꝛiat/ nõ bibetis tu et
filij tui/qñ ĩtrabitis taberna/
culũ teſtimonij:ne moꝛiami/
ni. Leui.x. Itẽ dꝛ de religio
ſis et clericis: vt a vino ⁊ ab
oĩ qđ inebꝛiari põt/ abſtine/
ant. Acetũ ex vino/⁊ ex q̃li/
bet alia potiõe:⁊ q̃cq̃d de vi/
te exp̃miť/ nõ bibãt. Nu.vj.
Filij Heli ſacerdotꝭ q̃ in ta/
bernaculo ſeruiebãt nolebãt
accipe carnes coctas ĩ ſacrifi
cijs/ ſed crudas: vt lautiꝰ ſue
cupiditati p̃pararẽt.j. Re.ij.
Joãnes baptiſta/ qui pꝛimꝰ
fuit colẽs eremũ/ religioſam
vitã inchoãs/bibebat aquã:
⁊ cibus eiꝰ erãt locuſte/ ⁊ mel
ſilueſtre. Mat.iij. Religioſi
⁊ clerici/ qui habẽt circa diui

na obſequia ſedule deſeruire/
nõ nimiũ guloſitati deſerui/
ant: ne ⁊ ipſis vt chꝛiſti diſci
pulis cõtingat: quoꝝ poſt ce/
nam oculi ſic erant grauati a
ſomno/vt nõ poſſent cũ dño
vna hoꝛa ĩ oꝛone ſolũmodo
vigilare. Mat.xxvj. Gule vi
tiũ multotiẽs cauſa vel occa
ſio eſt moꝛtꝭ. Nã iuxta ſapiẽ
tis ſñiam: Per crapulã multi
perierũt. Vñ philiſteis epu/
lantibꝫ ⁊ letantibꝫ/domꝰ ceci
dit ſup eos. Judi.xvj. Amõ
in cõuiuio temulẽtus/fuit ab
abſalone ⁊ ſeruis eiꝰ occiſus
ij. Re.xiij. Comedit Jona/
thas modicũ mellis ꝯtra pre
ceptũ pꝛis: ⁊ fuit ꝯdẽnatꝰ ad
moꝛtẽ: ſed pp̃ls ip̃m libera/
uit.j. Re.xiiij. Benadab rex
ſyꝛie/cũ factꝰ fuiſſet temulẽtꝰ
p pꝛincipũ p̃uinciaꝝ pueros
ad moꝛtẽ fugatꝰ ẽ.iij. Re.xx
Filijs iob veſcẽtibꝫ ⁊ bibẽti
bus vinũ/domus cecidit ſup
eos: ⁊ oppꝛeſſit eos. Job.j.
Propter ebꝛietatẽ Holofer
nis Judith habuit oppoꝛtu/
nitatẽ ad eũ occidẽdũ. Judi.
xij. Reuerſus aman a ꝯuiuio
letus/ ſtatim fuit cũ duabꝫ fi/
liabꝫ ⁊ decẽ filijs ſuſpenſus.
Heſt.ix. Fecit ptolomeꝰ ꝯui
uiũ ſimoni: ⁊ eũ cũ duobꝫ fi/
lijs iterfecit.j. Mach.xvj. In

cõuiuio natalis Herodis re
gis/fuit innocẽs ſctũs Joan
nes baptiſta ꝓpter veritatẽ
miſerrime decollatus. Mar
ci. vj. et Matth. xiiij.

¶ De homicidio ⁊ occiſione.
Cap. lvij.

Homicidia procedunt
Ab inuidentiũ iniquitate.
A defendentiũ nobilitate.
A ſuperbientiũ ſublimitate.
A laſciuientium carnalitate.
A decipientium ſeueritate.
Ex retinentium equitate.
Ex delinquentiũ ꝑtenſitate.

b Omicidiũ
ꝓcedit aliqñ ex īuidia:
q̄ꝛ cũ videt aliq̈s illũ cui inui
det/pſperari: occidit eũ/ne p
ſperet amplꝰ. Sicut Cain
motus īuidia/ fratrẽ ſuũ occi
dit. Gen. iiij. Tanta erat affe
ctio ſaul ad occidendũ dauid
ꝓpter īuidiã quã habebat ad
eũ/ ꝙ ipm nõ valẽs occidere/
occidit abimelech: q̄ꝛ ꝯforta
uerat Dauid: ⁊ occidit ſilr ali
os ſacerdotes cũ mulierib⁊ ⁊
paruulis eorundẽ. j. Re. xxij
Judei occiderunt ſaluatorẽ/
ſolũ moti inuidia. Sciebat
eñi Pilatus/ ꝙ ꝓpter inuidiã
tradidiſſent eũ. Mat. xxvij.
Homicidiũ fit aliqñ ꝓpter
defenſionẽ ſui/ vł alioꝝ. Sic
Moyſes occidit egyptiũ ca
lũniantẽ hebreũ/ vt defende
ret fratrẽ ſuũ. Exo. ij. Aliqñ
occidit hõ aliquẽ ꝓpter defẽ
ſionẽ patrie vł gẽtꝫ ſue. Sic
dauid occidit goliã/ ꝓpter de
fenſionẽ ppłi ſui iſrł: cui ille
plurimũ inſultabat. j. Regũ
xvij. Occidit abner aſahel/ ꝑ
ſeq̄ntẽ ſe ad occidẽdũ: nec vo
lentẽ a pſecutiõe deſiſtere. ij.
Reg. ij. Homicidia aliqñ cõ
mittunt ꝓpter ſupbiã ⁊ am
bitionẽ dominij. Sic abime
lech occidit. lxx. frẽs ſuos: vt
ipſe ſolꝰ dominiũ obtineret
Judic. ix. Zãbri occidit He
lã dñm ſuũ temulentũ/ vt re
gnaret poſt eũ. iij. Reg. xvj.
Athalia tãta libidine dñan
di exarſit/ ꝙ oẽ ſemẽ regiũ in
terfecit. iiij. Re. xj. Sellũ cõ
iurauit ꝯtra Zachariã dñm
ſuũ: ⁊ interfecit eũ/ vt regna
ret poſt eũ. iiij. Re. xv. Ptolo
meus occidi fecit Alexãdrũ
regẽ: vt regnũ qd̕ deſideraue
rat/ poſſideret. j. Macha. xj.
Homicidia fiunt ſepe ꝓpter
luxuriã: ꝓpter quã tã ī ſacra
ſcriptura/ q̄ꝫ in antiquoꝝ ge
ſtis multi legunt occiſi. Naz
ꝓpter luxuriã ſichẽ deflorãs
dinã filiã iacob/ ipſe cũ prẽ ⁊
ppło ab ipſis Dine fratribꝰ